
ІНФАРМАЦЫЙНЫ
ВЫПУСК
БЕЛАРУСКАГА
ФОНДА РЭРЫХАЎ

КЛІЧ НАШАЙ ЭПОХІ

ЧЫТАЧ, добры дзень! АУМІ Сябры Беларускага фонду Рэрыху вітаюць цябе і запрашаюць да размовы аб самым істотным, аб самым неабходным, аб самым дзівосным — аб чалавеку і яго заветных магчымасцях, аб Космасе, аб Настаўніках, аб шляхах, якія вядуць да Сялібы Свята.

«Кліч» — так называецца наш выпуск і так называецца першая кніга Вучэння Жывой Этыкі — вучэння, якое ўзышло з той самай крыніцы, адкуль узышлі вялікія вучэнні чалавецтва — хрысціянства і будызм і прыйшло да нас дзякуючы старэйшым Рэрыхам — Алене Іванаўне і Мікалаю Канстанцінавічу.

Для кожнай эпохі ўласцівы свой кліч, даецца сваё вучэнне; для нашай — пераломнай, атамнай, катастрофічнай, касмічнай, чарнобыльскай, відушчай і засляпёнай — эпохі даецца Вучэнне Жывой Этыкі, альбо Агні-

Ега. І на цяпер, і на многія стагоддзі наперад.

Кліч — як ключ: ім адчыняецца брама ў будучыню. І той, хто яго печуе, хто на яго адгукнецца, перакананецца ў справядлівасці слоў Настаўніка: «Вучэнне жыцця, накіраванае Мною, — найкарацейшы шлях, каб дасягнуць з'явы разумення Космасу». А Космас — мы ўжо гэта ведаем — не толькі прастора, а жывая, разумная, творчая субстанцыя.

Усё поўна магчымасцяў, усё поўна сэнсу, і будучыня, каб настаць, мусіць тварыцца; яна, як рака са сваім вытокам, спалучана з чалавечым сэрцам і ўяўляе сабою якасць чалавечага жыцця. Будзем старацца, змагацца, рупіцца, каб яно становілася лепшым, змястоўнейшым, радаснейшым, — больш значнага, больш вялікага прызначэння, чым гэта, на зямлі няма. «Цуд тварыцца сярод памкненняў — да жыцця новага», — кажа «Кліч».

Алесь РАЗАНАУ,
паэт,

старшыня Беларускага фонду Рэрыху.

Спадчына Рэрыху

Мікалаі Канстанцінавіч Рэрых.

Мікалаі Канстанцінавіч РЭРЫХ быў асобай вельмі шырокага дыяпазону. Вялікі мастак, выдатны вучоны, унікальны філосаф, гісторык, этнограф, пісьменнік, паэт, грамадскі дзеяч... Гэта цэлы сусвет, спазнаваць які можна бясконца.

Так сталася, што ў нашай краіне шлях Рэрыха да людзей складваўся вельмі няпроста. І калі мастацтва яшчэ магло сказаць само за сябе, то філасофскія, этычныя погляды Мікалая Канстанцінавіча вельмі вольна вытлумачваліся афіцыйнымі тэарэтыкамі ці ўвогуле заставаліся «пад замком». А кніжка велічнага Вучэння Жывой Этыкі, у афармленні якога Мікалаі Канстанцінавіч і яго жонка, Алена Іванаўна, прымалі ўдзел, падаваліся як ідэалістычныя і, вядома ж, у нашай краіне аж да канца 80-х гадоў афіцыйна не перавыдаваліся.

У невялікім артыкуле немагчыма раскрыць нават у агульных рысах усю глыбіню і мудрасць гэтага Вучэння,

Чаша мудрасці

у якім ідзе размова пра агульныя заканамернасці развіцця чалавека, прыроды, Космасу, іх цесную ўзаемазалежнасць.

Вучэнне Жывой Этыкі (ці Агні-Ега, як яго яшчэ называюць) увабрала ў сябе многае і ад навукі, і ад рэлігіі, і ад мастацтва, прычым у тэкстах Вучэння яны нічога не адмаўляюць, а арганічна ўзаемадапаўняюць шматузроўневую карціну жыцця.

Вучэнне, грунтоўчыся цалкам на матэрыялістычных пазіцыях, перакідае моцны мост паміж дзвюма часткамі некалі штучна падзеленага свету — паміж светам духоўным (так званым ідэальным) і светам фізічным (матэрыяльным). Адзінства свету, яго гармонія, прыгажосць, шляхі ўдасканалення кожнага асобнага чалавека і грамадства ў цэлым — гэтыя і іншыя «вечныя» праблемы з самых розных бакоў аналізуюцца ў Вучэнні. Прычым гэта не адарваная ад жыцця «філасофская цацка», якой можна толькі пацяшацца — Вучэнне, ідэі якога здольныя адкрыць новую эру ў гісторыі чалавецтва.

«Трэба дапамагаць усюды і ва ўсім. Калі перашкоды для дапамогі будуць заключацца ў раздзяленні палітычным ці нацыянальным, ці ў гурткаўшчыне, ці ў вераванні, то такія перашкоды не робяць гонару чалавецтву. Дапамога ва ўсіх відах аказваецца тым, хто ў ёй мае патрэбу. Нельга глядзець на колер валасоў, калі пагражае небяспека. Нельга распытваць аб веравызнанні, калі трэба ратаваць ад пажару.

Усе заветы сцвярджаюць надзённасць безумоўнай да-

памогі. Тую дапамогу можна лічыць натхненнем ісціным»...

Гэта толькі невялікая кропелька з тае чашы мудрасці, якую дапамаглі данесці людзям Рэрыхі.

Нельга зрабіць лепшым свет, нешта змяніць у ім да лепшага, калі не стане лепшым кожны з нас, бо мы — і цаглінікі, з якіх ён будзеца, і самі ж — працаўнікі ў гэтым будаўніцтве.

Нельга патрабаваць нечага ад іншых, калі сам застаешся на нізкім узроўні духоўнага развіцця, парушаеш законы агульначалавечага братэрства, сееш вакол сябе раздражненне і злосць, думаеш толькі аб уласным здароўі, дабрабыце, лёгкім жыцці.

(Карціны М. К. Рэрыха).

Гэта ісціны, якія многім здадуцца прапіснымі, даўно знаёмымі. Але Вучэнне і не прэтэндуе на сенсацыйнасць, на танную папулярнасць. Яно адкрывае свае таямніцы толькі тым, хто ўсур'ёз задумваецца над сэнсам жыцця, імкнецца жыць па прынцыпах дабрыні і справядлівасці, шукае Гармонію, Ісціну, Прыгажосць, Мудрасць.

Магчыма, ёсць людзі, якія знаёмы з рэрыхаўскімі ідэямі і праводзяць іх у жыццё, і побач з вамі. Бо там, дзе бескарыслівасць, самаахвярнасць, жаданне рабіць дабро і не патрабаваць за гэта нічога — там вітае ідэя агульначалавечага братэрства. Яе неслі людзям Рэрыхі і прадаўжаюць нескі рэрыхаўцы.

ДУМКА — ГЭТА ЭНЕРГІЯ...

«ДУМКА — гэта энергія, якая стварае, якая вельмі і вельмі магутная. У свой час нямецкі вучоны Лейбніц наведаў Рэмбрандта, і той сказаў, што кожны мазок, кожны штрых, які ён кладзе на палатно, усе яго кампазіцыі будуць вечна нескі яго думкі, перажыванні, усё, што мастак адчуваў, калі працаваў над

карцінай... Так, нашы думкі жывуць, нашы думкі нас акружаюць — таму будзем думаць канструктыўна, нападуняючы прастору пазітыўнымі плынямі думкі і току. Гэта ўзбагаціць наша жыццё, дасць нам рэальныя змены ў нашых уласных клетках, нашых генах... Усё адбываецца ў іх».

«Калі штодзень мы будзем рабіць нешта лепш, чым учора, нават калі гэта будзе самым нязначным, вельмі хутка назбіраецца тое многае, што дапаможа дасягнуць новых вяршынь. Нашым унутраным станам павінен стаць стан узыходжання».

Святаслаў РЭРЫХ.

3 пісьмаў А. І. Рэрых

ВУЧЭННЕ «Жывой Этыкі» не для слабых сэрцаў, і таму ў гэту групу можна прымаць толькі душы выпрабаваныя. Не колькасць, а якасць. І калі загартаваных сэрцаў няма, то лепш і не пачынаць. Мы не павінны прафаніраваць светлае Вучэнне. Акрамя таго, мы не місіянеры. У вучэнні сказана, што кожны забавлены ляжа як жарон на шыі. Мы шукаем свабодных душаў, не звязаных ніякімі страхамі. «Вучэнне не срэбныя бразготкі, не арэшкі ў цукры. Вучэнне — магутная руда». Кнігі Вучэння будуць разыходзіцца і трапляць у патрэбныя рукі і гэта самае галоўнае. Бо столькі душаў, якія шукаюць святла і новых каштоўнасцей сярод Хаоса ўсіх растаптаных і прыніжаных вышэйшых паняццяў. З усіх куткоў Свету цягнуцца запытанні і просьбы аб большых ведах, аб далучэнні да Воінства Свята. Таму радасна нам нескі свой свяцільнік.

ВОБЛАСЦЬ псіхічная вельмі пашыраная і ўмяшчае бясконцую разнастайнасць праяўленняў, ад самых высокіх да самых нізкіх. Усё, што не носіць на сабе адбітку духоўнасці, усё, што не мае адносін да вышэйшага плану, плану вышэйшага Манаса і Будхі, называецца псіхізмам. Усе дасягненні праз механічныя практыкаванні адносяцца да зобласці ніжэйшага псіхізму, бо яны ніколі не могуць даць адкрыцця вышэйшых цэнтраў, не кажучы ўжо пра вогненную трансмутацыю іх. Усе спробы прыводзілі да вар'яцтва.

Пранаяма, якой займаюцца хатха-ёгі, мае на мэце, шляхам затрымкі дыхання, вярчэння і іншых гімнастык, раздражніць і выклікаць прыліў крыві да некаторых цэнтраў і тым выклікаць іх узмоцненую дзейнасць. Але можна лёгка ўявіць сабе, якая шкода атрымаецца, калі чалавек пачне раздражняць цэнтры, што знаходзяцца ў аслабленых ці нават хворых на якой-небудзь прычыне органах. Вядома, ён толькі ўзмоцніць іх хваравіты стан. Вось чаму столькі няшчасных выпадкаў сярод тых, хто займаецца пранаямай з настаўнікамі-невукамі і безадказнымі. Адкрыццё цэнтраў можа адбывацца без шкоды толькі пад кіраўніцтвам Вялікага Настаўніка, які бачыць сапраўдны стан нашага арганізму ва ўсёй складанасці яго і ведае, што і калі магчыма прымяніць ці дапусціць.

ТАК, усе роўныя па нараджэнні, але ўсе няроўныя па здольнасцях. І такая няроўнасць не толькі мэтазгодная, але і справядлівая, бо здольнасці заваёўваюцца асабістаю працаю і асабістымі намаганнямі, на працягу незлічоных тысячагоддзяў. І такая няроўнасць перастае ўжо быць няроўнасцю і падходзіць пад вядучы закон Іерархіі. Балючае пытанне аб роўнасці і няроўнасці людзей атрымала б вырашэнне, калі б закон пераўвасаблення стаў дасягальным для чалавечай свядомасці ў масах.

ВЫ хацелі б пераканацца ў законе пераўвасаблення. Але гэта залежыць ад Вас, бо кожнае перакананне ці веды прыходзяць толькі знутры. Калі нашыя папярэднія назапашванні невялікія, то жуткага прасвятлення чакаць цяжка. І шмат дзядзеца паходзіць і перапакутваць, перш чым святмасць падрыхтуецца да новых успрыняццяў. Калі ж гэта толькі часовае зацяжненне, то можна спадзявацца, што духоўныя вочы расплюшчацца. Мая парада — паболей назірайце і ўдумлівайцеся ў законы касмічныя, і можа быць, уся недарэчнасць і жахлівага несправядлівасць аднаго жыцця на Зямлі, і пры тым пры самых няроўных умовах нараджэння, паўстане перад Вамі.

ПАМ'ЯТАЙЦЕ, у Вучэнні сказана, што «сам лёс планеты ў руках чалавека», таксама «чалавек чыніць земляжоры». Бярыце гэта даслоўна. Бо менавіта нізкія думкі і памкненні чалавецтва не толькі на Зямлі, але і ў ніжэйшых пластах тонкага свету стварылі тую страшэнную удушлівую атмасферу вакол зямлі, якая садзейнічае злучэнню агню прасторы з падземным агнём. Толькі вогненныя чыстыя духі могуць разраджаць гэту атмасферу, з'яўляючыся як бы грамаадводамі. Таму так небяспечная Эпоха Агню, якая, неўчы ачышчэнне, нясе і страшныя бедствы, а менавіта, знішчэнне цэлых зараджаных мясцовасцей падземным агнём і таксама ўзмацненне эпідэміі, супрацьстаяць якім змогуць толькі тыя, хто паспеў дастаткова ачысціць сваю аўру і асіміляваць прасторавы агонь.

МЕНАВІТА цяпер час заклікаць да подзвігу. Усе краіны, увесь Свет, уцягнуты ў страшную барацьбу, ў якой перамогуць толькі моцныя духам. Не будзем ашукваць сябе, што ўсё неяк утрасецца. Не, кожная краіна павінна зразумець, што яна можа выстаць толькі абудзіўшы ў святмасці лепшых сваіх прадстаўнікоў неадкладнасць барацьбы

з сіламі невуцтва, з сіламі разбурэння. Усе краіны праходзяць вялікі экзамен, ці многія вытрымаюць яго?

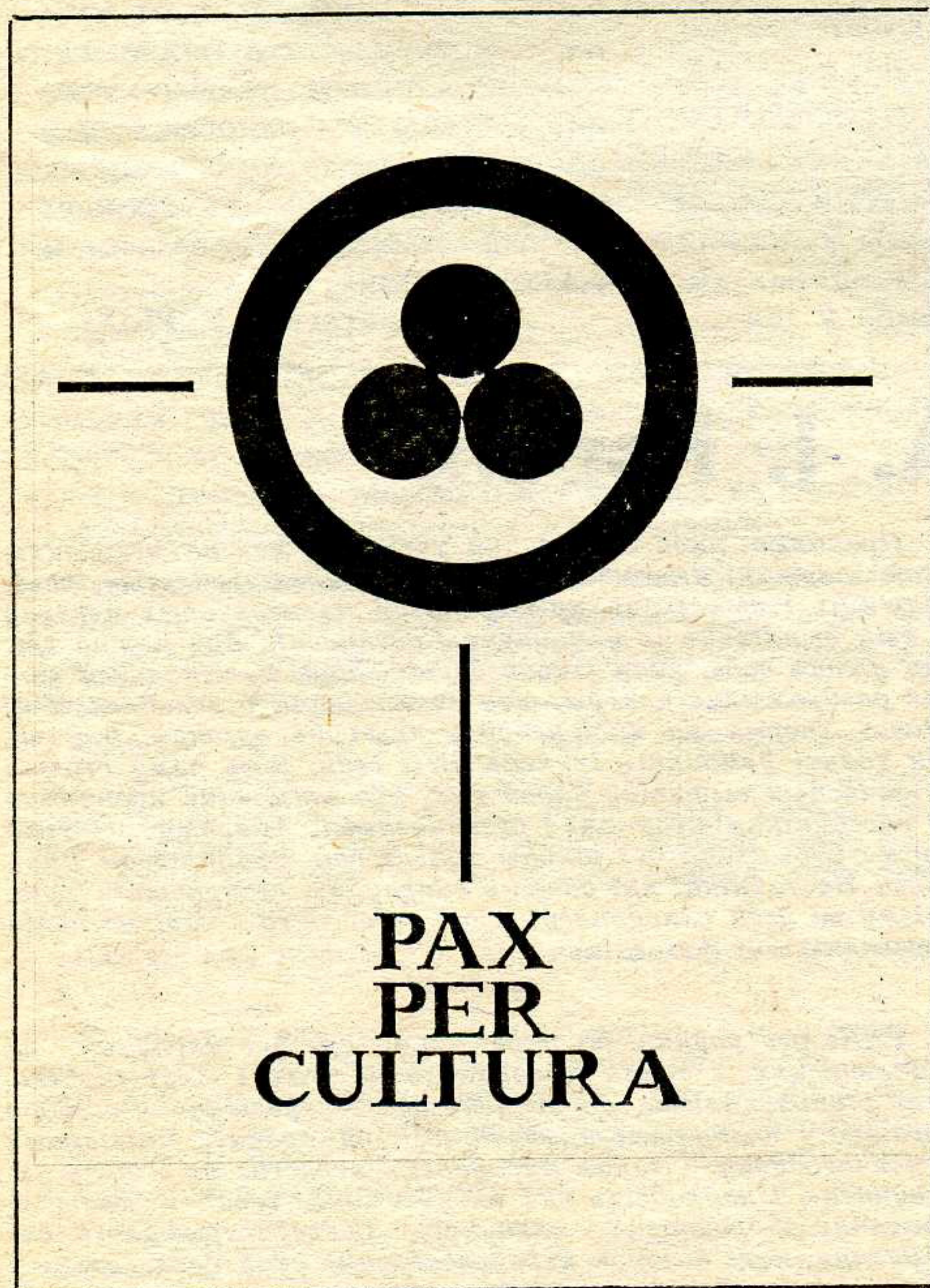
Так, натхняйцеся і пішыце палыманыя артыкулы ў абарону культуры духа, услаўляйце гераізм і подзвіг. Як сказана ў Вучэнні, там, дзе паняцце героя з'яўляецца нечым смешным і нават непрыстойным, там разлажэнне. Па гэтай прыкмеце можна меркаваць аб састарэласці нацыі. Запавет Найвялікшага Духа, які пакідаў нашу планету, сваім Братам, што засталіся, быў: «Стварайце герояў!» Прышоў час, калі **МЫ УСЕ ПАВІННЫ СТАЦЬ ГЕРОЯМІ І СТВАРАЦЬ ГЕРОЯЎ**.

САМАЯ вялікая карысць, якую мы можам прынесці у тым, каб шляхам пашырэння святмасці, паліпшэння і ўзбагачэння мыслення і ачышчэння сэрца ўзмацніць нашы выпраменьванні, і такім падняццем вібрацый аздаруйленча ўздзейнічаюць на ўсё навакольнае.

АЛЕ пакуль чалавецтва не асэнсуе свайго месца і прызначэння ў Космасе, пакуль не будуць прыняты закон пераўвасаблення, закон кармы і засвоена ўзаемная залежнасць усяго існага і адпаведная вялікая адказнасць чалавека; пакуль не будуць асэнсаваны светлы надземныя і ўспрынята Іерархія Святла; пакуль думка не атрымае прызнання, як галоўны рухавік, і духоўны сінтэз не зойме першага значэння ў жыцці дзяржавы — да таго часу не будуць здзейснены мір, свабода і шчасце чалавека, і вялікае служэнне агульнаму дабру застаецца паняццем адасобленым і нежыццёвым.

Двухтомнік «Пісьмы Алены Рэрых» (Рыга, 1940) уключае толькі невялікую частку яе пісьмаў да супрацоўнікаў па духу ў Амерыцы і Латвіі. Нягледзячы на аддаленасць часу іх напісання, думкі Алены Іванайны надзіва сугучныя нашаму часу...

Знак Сцяга Міру

ЗНАК гэтай трыяды, які сустракаецца ва ўсім свеце, можа мець некалькі тлумачэнняў.

Яго можна прыняць як сімвал мінулага, сучаснасці, будучыні, уключаных у кольца Вечнасці;

яго можна разумець і як рэлігію, навуку і мастацтва ў адзінай акружнасці культуры.

Але як бы ён ні растлумачваўся — ён заўсёды меў універсальны характар.

Адзін з самых старажытных сімвалаў Індыі, Чынтамані, знак шчасця, уключае ў сябе гэту трыяду.

Яго можна ўбачыць у Нябесным Храме ў Пекіне.

Гэты знак звязаны з Трыма Скарбамі Тыбета;

ён праяўляецца ў вядомай карціне Мемлінга на грудзях Хрыста;

на Страсбургскай Божай маці;

на шчытах крыжакоў і на гербе ордэна тампліераў.

Знак гэты стаіць і на мячах каўказцаў на так званых «гурдах».

Сімвал гэты звязаны з некалькімі філасофскімі сістэмамі. Яго можна ўбачыць на іконах Гэсэр-хана і Рыгдэн-Джапо;

На «тамзе» Тамерлана

і на гербе рымскіх паноў.

Ён адлюстраваны ў карцінах старажытных іспанскіх мастакоў і Тыцыяна, на адной старажытнай іконе Св. Міколы і на іконе Св. Сергія і Святой Троіцы.

Знак Сцяга Міру выяўлены на гербе Самарканды,

на старажытнасцях Эфіопіі і контаў,

на скалах Манголіі,

на тыбецкіх кольцах

і на нагрудніках у Лахале, Ладаку і амаль ва ўсіх Гімалайскіх землях, а таксама на кераміцы эпохі неаліта.

Знак гэты часта сустракаецца на будыйскіх сцягах, імкляюць мангольскіх хутканогіх коней.

Таму цяжка знайсці сімвал, які б падыходзіў найболей і аб'ядноўваў усе расы.

Сімвал гэты мае глыбокую мінуўшчыну і сустракаецца ва ўсім свеце, таму не можа быць абмежаваны якой-небудзь сеткай, рэлігіяй або традыцыяй, бо ён прадстаўляе эвалюцыю святмасці ва ўсіх яе фазах.

Вера і веды

Усім, хто пачынае сваё знаёмства з чымсьці новым — ці то з чалавекам, ці то з краінай, ці то з сістэмай поглядаў і вобразам жыцця — абавязкова трэба знайсці двух нябачных праваднікоў: Веру (давер'е) і Веды.

Яны заўсёды ходзяць разам.

Яны пастаянна кантактуюць паміж сабой — напрыклад, як чалавек і яго аура (больш пашыраная, але вельмі недакладная назва ауры — біяполе). Вера і Веды ўзаемадапаўняюць адзін аднаго.

Гэтыя вечныя праваднікі і супрацоўнікі першапраходцаў, шукальнікаў часам забягаюць адзін аднаму наперад. Але доўга існаваць адасоблена не могуць.

І тым не менш у нашым грамадстве працяглы час існавала нелагічная сітуацыя, калі толькі веды лічыліся сілай. Слова ж «вера» ўвогуле патроху выводзілася з шырокага ўжытку, неўпрыкмет было заменена новатворам «ідэйная перакананасць», які ў сумна вядомы час увогуле сябе скампраметаваў. А паняццю «вера» не знайшлося нават месца ў «Советском энциклопедическом словаре» (М., 1986).

Размова пра ўзаемаўплыў веры і ведаў можа быць доўгай і цікавай. Але на гэты раз мы паспрабуем зразумець галоўнае: іх дыялектычную ўзаемасувязь. Вам, да прыкладу, ніколі не ўдасца зразумець чалавека, калі аднойчы і назаўсёды вы павесіце на яго ярлык «не наш». Не адбудзецца кантакту, калі ў вашым сэрцы ёсць устаноўка на непрыняцце. Бо сэрца — гэта тыя бароты, якія можна і гасцінна адчыніць («шчырае сэрца», «адкрытае сэрца», «чыстае сэрца»...), і шчыльна заканапаціць («бессардэчнасць», «каменнае сэрца»...). Толькі праз Сэрца, праз давер'е адкрываецца шлях да Ведаў. Яно ж, сэрца, адначасова і галоўны суддзя: наколькі тыя веды, якія адкрываюцца, для вас своечасовыя ды ісцінныя.

Слухайце голас сэрца — найперш. Сэрца не схлусіць.

Рэрыхайцы вераць у дабро і справядлівасць, у разуменнасць ва ўладкаванні Сусвету, у яго шматслойную матэрыяльнасць, у складаныя ланцужкі пераўвасабленняў і непарыўную знітаванасць усіх людзей як паміж сабой, так і з Космасам... Многае можа падацца на першым часе ў гэтых поглядах дзіўным і незразумелым.

Але не закрывайце сэрца перад невядомым і незразумелым. Бо вера гэта можа прыходзіць і праз веды, асабліва да тых, хто прывучыўся крытычна ўспрымаць навакольны свет, незнаёмыя раней ідэі.

Менавіта па веды нешта ад некага пачуўшы пра Рэрыхай, рэрыхайцаў, Вучэнне Жывой Этыкі ці Агні-Ега і звяртаюцца найчасцей у наш Фонд людзі. Больш глыбокае пранікненне ў свет ідэй Вучэння Жывой Этыкі ці, наадварот, непрыняцце іх, мы лічым, павінна быць асабістай справай кожнага.

Кожны сам выбірае, у што яму верыць, і ці верыць увогуле.

Кожны сам выбірае, што яму чытаць, і ці чытаць увогуле. Цяпер пры Фондзе фарміруецца бібліятэка. З цягам часу там змогуць браць кніжкі ўсе, хто цікавіцца Вучэннем. А пакуль што раім звярнуцца да публікацый у перыядычным друку, якіх, на шчасце, прыбывае, прычым у часопісах з вялікімі тыражамі.

Найперш адзначым, што само Вучэнне Жывой Этыкі выкладзена ў 11 кнігах, якія складаюць 15 тамоў. Кнігі выходзілі ў свет у 1924—1937 гг. на рускай мове і ў

перакладзе на многія іншыя мовы (на беларускую пакуль што не перакладзены).

Вось іх пералік:

«Лісты сада Моры», т. I: «Кліч» — («Зов»);

Лісты сада Моры», т. II: «Азарэнне» — («Озарение»);

«Сябрына» — («Община»);

«Знакі Агні-Егі» — («Знаки Агни-Йоги»);

«Неабсяжнасць» — тт. I і II — («Беспредельность»);

«Іерархія» — («Иерархия»);

«Сэрца» — («Сердце»);

«Свет вогненны», тт. I, II, III — («Мир огненный»);

«Аум» — («Аум»);

«Брацтва» — («Братство»).

У выхадных даных гэтых кніг звесткі пра ўтара адсутнічаюць. Адказ на пытанні, адкуль яны ўзяліся і хто іх аўтары, можна знайсці ў саміх кнігах, якія найлепш чытаць у вышэй выкладзеным парадку.

Адна з найбольш удалых, як мы мяркуем, публікацый апошняга часу ў перыядычным друку, з прадмовай і невялікім тлумачальным слоўнікам — у часопісе «Москва» (№ 6,7—1990). Там надрукавана першая кніга Вучэння. У прадмове да яе вядомы прапагандыст Вучэння Жывой Этыкі, пісьменнік Валянцін Сідараў зрабіў спробу ўвесці

